

УДК 340.111.5(004)

Павлишин О. В. – кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри філософії права та юридичної логіки Національної академії внутрішніх справ, м. Київ

УДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В КОНТЕКСТІ СЕМІОТИКО-ПРАВОВОГО АНАЛІЗУ

Досліджено актуальний стан інформаційного забезпечення правової діяльності та визначено напрями вдосконалення законодавчого, правозастосовного, правоосвітнього процесу шляхом використання інтелектуальних систем і технологій у галузі права. Окреслено способи оптимізації правоохоронної діяльності в контексті семіотико-правового аналізу проблем автоматизації правових процедур. Схарактеризовано значення семіотичного підходу для розв'язання актуальних проблем юриспруденції на сучасному етапі розвитку.

Ключові слова: семіотика права, правова діяльність, юридична кваліфікація, інформаційні технології, семіотико-правовий аналіз, формалізація.

Актуальність проблеми вдосконалення інформаційного забезпечення правової діяльності не викликає жодних сумнівів. Очевидно, що ідеї інформатизації тих процесів, що формують зміст юридичної діяльності та сприяють автоматизації рутинних процедур, які фахівець здійснює під час виконання своїх обов'язків у правовій сфері, виникли одночасно з технологіями, пристроями і програмними засобами, здатними реалізувати подібні ідеї. Тому впродовж другої половини ХХ ст. виникло чимало відповідних розробок, які детально проаналізовано в багатьох наукових працях. Зокрема, питанням комп'ютеризації та інформатизації правової діяльності присвячено доробки В. А. Бакуліна, А. К. Баранова, К. І. Белякова, В. В. Бірюкова, Л. В. Богданова, В. М. Брижка, Ф. П. Васильєва, М. С. Вертузаєва, В. Д. Гавловського, О. М. Гальченка, І. В. Горошка, В. П. Горшкова, М. П. Дубініна, К. Є. Зінченка, Л. Ю. Ісмаїлова, Р. А. Калюжного, А. М. Карацюби,

В. Ю. Карпичова, Б. В. Кисельова, М. М. Коваленка, Ю. А. Кравченка, М. В. Костицького, Н. В. Кушакової-Костицької, А. В. Лукащук, Ю. В. Оліщук, І. В. Мартиненка, В. А. Мінаєва, А. Я. Мініна, Н. Н. Орлова, Ю. Ю. Орлова, Ф. Ю. Півня, В. А. Плугатаря, А. П. Полежаєва, М. С. Польового, Ю. В. Попова, Ю. Г. Просвірина, В. А. Саницького, В. Ф. Севастьянова, М. Я. Сегає, С. С. Сливки, В. М. Смаглюка, А. І. Смірнова, О. Д. Соколова, В. С. Стефанюка, О. М. Тебякіна, В. І. Ткаченка, А. В. Ткачова, Н. Б. Толок, В. Г. Хахановського, І. І. Хохлова, С. І. Цветкова, В. С. Цимбалюка, В. М. Черевика, М. Я. Швеця та інших науковців, а також окреме авторське дослідження «Електронні експертні системи та їх використання у правозастосовчій діяльності» (2015).

На сьогодні розроблено значну кількість автоматизованих інформаційних систем різних типів, які ефективно використовують у правотворчості та правозастосуванні, правоохоронній діяльності та в процесі здійснення правосуддя, у юридичній освіті та професійній практиці. Проте філософсько-правовим і семіотико-правовим аспектам інформатизації правової діяльності в науковій літературі приділяють недостатньо уваги, хоча стратегічне бачення процесу є необхідним для побудови продуктивної моделі її вдосконалення.

У діяльності правоохоронних органів використовують такі види автоматизованих інформаційних систем: 1) автоматизовані системи оброблення даних, що призначені для вирішення добре структурованих завдань, за якими виокремлюють вхідні дані, відомі алгоритми та стандартні процедури обробки; 2) автоматизовані інформаційно-пошукові системи, які забезпечують відбір і вивід інформації за запитом користувача та відповідно до умов, указаних у ньому (через них реалізуються автоматизовані обліки – з їх допомогою користувач знаходить серед певних множин зареєстрованих документів (фактів) ті, що присвячені вказаній у запиті темі або містять необхідні йому відомості); 3) автоматизовані інформаційно-довідкові системи, за допомогою яких зберігають та видають за запитом дані, що не потребують складного перетворення; 4) автоматизовані інформаційно-розпізнавальні системи, тобто електронні системи обробки зображень; 5) автоматизовані робочі місця, комплекси технічних і програмних засобів, призначених для автоматизації професійної праці спеціаліста; 6) автоматизовані системи управління, покликані забезпечувати управління інформацією; 7) системи підтримки

прийняття рішень, створені на засадах поєднання різних видів автоматизованих інформаційних систем; 8) експертні системи – системи штучного інтелекту, здатні на підставі правил бази знань та відомостей наданих користувачем, сформулювати рішення або надати рекомендації для вибору дії [1, с. 249].

Однак наведена «класична» класифікація відображає функціональну спрямованість цих систем, а не принципів відмінності їх організації, оскільки кожна реальна система володіє ознаками або містить елементи різних видів автоматизованих інформаційних систем. Деякі інформаційно-довідкові системи з часом трансформуються в інформаційно-пошукові. Усі вони можуть належати до складу автоматизованих робочих місць, а комплекс декількох взаємопов'язаних автоматизованих робочих місць реалізується у вигляді автоматизованих систем управління, що за визначенням є системами підтримки прийняття рішень. Інформаційно-пошукові системи в правовій галузі можуть бути фактографічними (створені для оперування криміналістичною інформацією) та документальними (містять нормативно-правові акти, юридичні документи тощо). Документальні системи можуть мати як повнотекстову базу даних, де зберігається весь зміст документа, так і неповнотекстову, створену, наприклад, на базі тезауруса.

За кордоном у правовій сфері активно впроваджують інформаційні технології. Саме інтелектуальний характер юридичної діяльності стимулював цей процес, у результаті якого нині розроблено та успішно використовують різні експертні системи. Закономірно, що великі корпорації інвестують кошти у створення таких програм з метою оптимізації управління, контролю, розрахунку відшкодування збитків, оподаткування тощо. На думку О. О. Денисової, використання систем штучного інтелекту в юридичній діяльності зумовлено високим рівнем інтелектуальності, спеціалізації та професіоналізму, що властиві розумовій діяльності юриста, судді, слідчого, криміналіста і судового експерта. У нашій країні вивченню філософсько-правових та семіотико-правових аспектів вдосконалення цієї діяльності майже не приділяють увагу, хоча формування загальної стратегії неможливе без застосування досягнень зазначених дисциплін.

Серед головних напрямів застосування інтелектуальних систем і технологій у галузі права можна визначити такі:

1) інтелектуалізація автоматизованих інформаційно-пошукових систем із законодавства; 2) створення автоматизованих систем аналізу нормативних правових текстів; 3) побудова консультативних систем із правотворення; 4) створення експертних систем у сфері правозастосовчої діяльності; 5) розроблення алгоритмів і програм ідентифікації за допомогою електронно-обчислювальних машин об'єктів під час розслідування та розгляду судових справ (сфера криміналістики й судової експертизи) [2].

Однією з перших документальних правових автоматизованих інформаційних систем у пострадянському просторі була «Консультант-плюс»w.prof, яку було написано ще під DOS, а згодом удосконалено та налаштовано під Windows. У ній було вміщено понад 50 000 правових документів із державної (конституційної), адміністративної, цивільної, земельної, підприємницької, кримінальної, кримінально-процесуальної та інших галузей права з можливістю (що важливо) встановити офіційне джерело опублікування певного нормативно-правового акта. Програми-доповнення «Консультант-плюс-арбітраж», «Консультант-плюс-бухгалтер», «Консультант-плюс-експерт», «Консультант-плюс-ділові папери», «Консультант-плюс-цінні папери», «Консультант-плюс-регіональний випуск», попри те, що потребували додаткової оплати, значно розширювали можливості базової системи.

Система «Юрисконсульт» зацікавила науковців передусім нестандартним підходом до організації пошуку необхідного нормативно-правового акту, який здійснив за допомогою декількох ключових слів, обраних користувачем зі словника, сформованого під час лінгвістичного оброблення документів. У словнику наведено всі найважливіші терміни, зокрема географічні назви та аббревіатури. Окрім цього, система містила низку допоміжних програм, призначених для оброблення текстів, якими наповнено базу.

Система «Юсис» надавала користувачу можливість ознайомитись не лише з нормативними актами, а й із науковими коментарями до них. Досить популярною була довідково-інформаційна система з трудового і господарського законодавства «Гарант», яка також має версії для DOS та Windows, більш вдало реалізує можливість роздрукування документа в нових операційних системах, має зручну і потужну систему пошуку, а також містить об'ємну базу, де наявні не лише нормативно-

правові акти, а й зразки юридичних документів, юридичні коментарі та консультації. Система «Кодекс» володіла менш ефективного пошуковою базою, ніж «Гарант», однак загалом їх функції досить схожі. Базу даних автоматизованої інформаційно-пошукової системи «Кодекс» було впорядковано відповідно до загальноправового класифікатора законодавчих і правових актів, а офіційне джерело публікації вказувалося в тексті нормативного акта, що, на нашу думку, було правильним рішенням, з огляду на зручність використання в правовій діяльності.

З цією метою в Україні ще в 1990-х роках, як і в Російській Федерації, було створено подібний реєстр (відповідно до Указу Президента України від 27 червня 1996 року № 468/96 та Постанови Кабінету Міністрів України від 11 грудня 1996 року № 1504, усі нормативні документи мають проходити юридичну перевірку в Міністерстві юстиції України та реєструватись у Єдиному державному реєстрі нормативно-правових актів), що істотно допомогло під час розроблення правових інформаційно-пошукових і довідкових систем. Однією з перших таких систем в Україні став інформаційно-аналітичний центр «БІТ», фахівці якого створили 1993 року систему «ПРАВО 1». Уже за декілька років її удосконалення наступна версія цієї системи («ПРАВО. Версія ПРОФ») об'єднала чинне законодавство України (зокрема, на той час база нормативно-правових актів містила понад 155 000 документів), інформацію щодо перспективного законодавства, юридичні словники й довідники, консультації та коментарі фахівців із правових питань, судову практику, типові договори, фінансову інформацію, табличні класифікатори. Система пошуку зазначеної програми функціонувала за допомогою 25 елементів запиту. У ній було вдало реалізовано роботу зі списком документів, створено передумови для аналітичного оброблення та роботи з правовими актами. Окрім низки типових для подібних програмних продуктів функцій, досить оригінальні можливості було реалізовано в довідковій правовій системі «Лоцман» («PILOT»), серед яких: змога ознайомитися та використовувати копію графічного образу оригіналу документа, а не лише його текстове наповнення в електронному вигляді (що не є автентичним відповідно до чинного законодавства); можливість переглянути текст документа на іншій (російській або українській) мові, а також станом на будь-яку задану

дату з позначенням внесених змін; здатність побачити графічне зображення зв'язків документа тощо.

Експертно-правові системи групи Expertus («Expertus: Охорона праці» для керівника та спеціаліста з охорони праці», «Expertus: Кадри», «Expertus: Податки» та «Expertus: Головбук Бюджет», «Expertus: Держзакупівлі», «Expertus: Школа», «Expertus: Дошкільний заклад», «Expertus: Медичний заклад» та «Expertus: Медсестринство» тощо) створило цифрове видавництво Міжнародного центру фінансово-економічного розвитку спільно з європейськими партнерами з Wolters Kluwer, а також за участі посадовців, юристів, практиків, штатних експертів, розробників нормативних документів і працівників відповідних відомств (тих, хто перевіряє фінансові установи, навчальні заклади тощо). Вони містять рекомендації експертів щодо конкретних робочих ситуацій і значну кількість нормативних актів, необхідних фахівцю відповідного профілю. Системи працюють в онлайн-режимі на будь-якому комп'ютері, що передбачає щоденну актуалізацію нормативних документів та експертних матеріалів. Система «Expertus: Охорона праці» об'єднує велику нормативну базу з охорони праці в актуалізованому стані, електронну версію журналу «Довідник спеціаліста з охорони праці» та забезпечує ознайомлення з фаховими новинами галузі, що досить зручно. «Expertus: Кадри» полегшує роботу працівника відділу кадрів, виконує функції експерта з трудового права, допомагає розібратися в тонкощах кадрового законодавства, захисту персональних даних, роботи з класифікатором професій і в інших аспектах кадрової діяльності. Система «Expertus: Податки» містить актуальні консультації та поради експертів, робочі ситуації, бухгалтерські проводки, довідники, новини, власний календар бухгалтера, нормативні документи та офіційні роз'яснення.

Однією з найвідоміших правових баз даних є «НАУ-Експерт» (її простіші різновиди – «НАУ-Стандарт», «НАУ-Русскоязычная», «NAU-English»). Розробники визначають її як «реалізацію технологій штучного інтелекту на основі баз знань у застосуванні до інформаційно-пошукових систем». Під час пошуку інформації система враховує всі словоформи й навіть синоніми. У ній реалізовано технологію швидкого пошуку за контекстами, а документи, отримані після пошуку зручно для користувача розподілено за групами («точно», «близько», «приблизно»,

«хоча б що-небудь»). Інші різновиди бази даних «НАУ» є простішими версіями програми (бази даних «НАУ-Стандарт») або призначені для роботи з іншомовними користувачами системи. Характерною особливістю цієї бази даних, що за своєю суттю є інформаційно-пошуковою системою, постає наявність деяких «інтелектуальних» функцій, які можуть підтвердити належність зазначеної програми до категорії більш прогресивних і складних, порівняно з автоматизованими інформаційно-пошуковими системами, квазіінтелектуальних електронних систем. Подібні функції виконують й інші документальні інформаційно-правові системи, серед яких «Рада», «ЛІГА: ЗАКОН», «Законодавство», «Термінологія законодавства України» тощо. Остання може функціонувати як у складі інформаційно-пошукової системи «Законодавство», так і автономно. Вона призначена для встановлення змісту юридичного терміна, а також визначення нормативних документів, де його вжито.

Особливим засобом міжнародної класифікації та індексації правових документів є полімовний тезаурус «EUROVOC» – «нормативний словник дескрипторної інформаційно-пошукової мови із зафіксованими в ньому парадигматичними відношеннями лексичних одиниць» [3, с.26], який використовують в документальних і бібліографічних інформаційно-пошукових системах ЄС.

Таким чином, важливість з'ясування змісту юридичного терміна й однозначності його вживання визнають як на національному, так і на міжнародному рівні. Однак автоматизація правотворчого, правозастосовного та правоохоронного процесу відбувалася не лише шляхом створення інформаційно-пошукових систем на базі чинного законодавства та електронних юридичних словників чи тезаурусів. Дослідження у галузі правової інформатики розпочали ще у 1970-х роках в Інституті кібернетики НАН УРСР та Республіканському науково-дослідному інформаційному центрі МВС УРСР, а продовжили фахівці кафедри інформаційних технологій Національної академії внутрішніх справ України, Центру комп'ютеризованих інформаційних систем і мереж Верховної Ради України, управління інформаційних технологій Верховного Суду України, Науково-дослідного центру правової інформатики Національної академії правових наук України за підтримки Дослідницької служби Конгресу США, а також багатьох інших

інформаційних підрозділів у структурі органів законодавчої, виконавчої та судової влади, відповідних кафедр провідних навчальних закладів у нашій державі. Отже, на сучасному етапі система інформаційно-аналітичного забезпечення законотворчої, правозастосовчої, правоохоронної та правоосвітньої діяльності активно розвивається [4; 5].

За роки незалежності в Україні успішно використовували низку фактографічних і документальних автоматизованих інформаційних систем, автоматизованих комплексів (розроблених у різних пострадянських країнах і в самій державі), які суттєво впливали на продуктивність праці спеціалістів у правовій сфері, зокрема під час проведення криміналістичних експертиз, організації оперативного забезпечення працівників і підрозділів правоохоронних органів інформацією для розшукової діяльності, розслідування і профілактики злочинів, ведення обліків. У цьому процесі неоціненну допомогу надавали автоматизовані почеркознавчі системи (визначення віку виконавця підпису; реалізація багатьох функцій предметної експертної системи; експертне дослідження почерку людини, вирішення почеркознавчих завдань; встановлення факту умисної зміни почерку чи диференціації змінених і ускладнених почерків; ідентифікація виконавця рукопису, виконаного навмисно зміненням почерком; автоматизація статистичного оброблення даних, що характеризують підпис; встановлення зміни почерку шляхом швидкописання; встановлення зміни почерку через виконання рукопису іншою рукою; визначення статі та віку виконавця рукопису за методикою З. І. Кирсанова та А. П. Рогозіна тощо), а також автоматизовані системи ідентифікації пальцевих відбитків та автоматизовані інформаційно-дактилоскопічні фонди.

Важливими є системи, які: дають змогу вводити й проглядати параметри автоматичних пістолетів; забезпечують автоматизацію техніко-криміналістичного дослідження та класифікації холодної зброї, відеофоноскопичних досліджень, криміналістичного дослідження фонограм, проведення судової автотехнічної експертизи, експертну оцінку транспортних засобів; надають довідкову інформацію під час ідентифікації автотранспорту, проведення криміналістичної експертизи матеріалів, наркотичних речовин, люмінесцентного аналізу тощо; надають можливість розрахувати міцність рідин, які містять спирт, здійснити ідентифікацію фармацевтичних

препаратів, дослідження мінеральної частини ґрунту; автоматизують проведення фотопортретної експертизи, складання композиційних словесних портретів; здійснюють автоматизований збір і оброблення інформації про осіб, що оголошені в регіональний, державний і міждержавний розшук, інших осіб, яких розшукують і встановлюють; передбачають оброблення інформації про судимість осіб, первинний облік зареєстрованих злочинів; забезпечують накопичення, збереження та пошук інформації про безвісти зниклих осіб, невізані трупи та невідомих хворих; автоматизують номерний облік табельної вогнепальної зброї у відомчих правоохоронних системах, облік вогнепальної, пневматичної, холодної зброї та спеціальних засобів самооборони, що перебувають у користуванні громадян і організацій; забезпечують статистично-аналітичне оброблення стану злочинності, розстановку сил поліцейських служб, накопичення, оброблення, аналізування інформації про злочини, що пов'язані з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, відомостей про фінансову діяльність підприємств в інтересах слідчо-оперативних груп; здійснюють облік підприємств, які займаються протизаконною діяльністю, технічну фіксацію судового процесу, документальне оформлення провадження під час розгляду судових справ у суді касаційної інстанції тощо.

Таким чином, відповідні служби, органи, посадові особи мають у розпорядженні арсенал різноманітних автоматизованих інформаційних систем, які ефективно використовують для вирішення низки завдань. Однак досі не створено автоматизовану інформаційну систему, яка б супроводжувала професійну діяльність правника протягом усіх етапів процесу застосування норм права. Практично не вивчають філософсько-правові, логіко-філософські та семіотико-правові аспекти цього процесу, хоча кваліфікація правових норм є важливим самостійним об'єктом для відповідного аналізу. Семіотичний підхід у процесі філософсько-правового пошуку дає змогу комплексно та системно розв'язувати актуальні проблеми юриспруденції на сучасному етапі її розвитку, зокрема всебічно проаналізувати питання розроблення та впровадження програмно-апаратних комплексів, покликаних оптимізувати правову діяльність.

Окрім цього, фактично відсутні системи, які б моделювали процес юридичної кваліфікації діяння, допомагаючи спеціалісту в прийнятті надзвичайно відповідального рішення у справі. Це зумовлено, з одного боку, несистематизованістю, фрагментарністю, суперечливістю теоретичних постулатів і неписаних практичних «звичаєвих» норм кваліфікації [6, с. 3], а з іншого – усталеною в масовій свідомості недовірою суспільства до ідеї «комп'ютерного судочинства» та рішучим запереченням можливості втручання електронної техніки у «високі матерії» правової реальності. З огляду на сказане, сформувалася доволі парадоксальна ситуація: експерти-криміналісти успішно використовують інформаційно-аналітичні системи у процесі проведення експертиз, а правники, які нерідко помиляються під час вирішення людських доль, позбавлені такої можливості.

Автоматизація правової діяльності передбачає використання комп'ютерних інформаційних систем на кожному етапі правозастосовчого процесу – від стадії збирання фактичного матеріалу до винесення індивідуально-правового акту. Варто зауважити, що питання кваліфікації не завжди вирішують просто й однозначно, адже під час кваліфікації слідчому, прокурору, судді доводиться стикатися з проблемами розмежування суміжних злочинів, відмежування їх від інших правопорушень, конкуренцією та сукупністю кримінально-правових норм, необхідністю зміни раніше поданої кваліфікації, визначенням її правових наслідків тощо [6, с. 29].

Підсумовуючи зазначимо, що можливості вдосконалення правової діяльності за допомогою інформаційних технологій на сучасному етапі не вичерпані. У правоохоронній діяльності, яка має відповідну специфіку, інформаційні технології можна використовувати по-різному. Це не лише бази даних із квазіінтелектуальними функціями (для філософії права, логіки та семіотики вивчення можливостей розроблення таких систем є найбільш масштабним і важливим завданням у цій сфері), а й глобальне позиціонування, сучасні способи пошуку об'єктів, які становлять оперативний інтерес, розроблення додатків до мобільних пристроїв, що наділені функціями швидкого сповіщення правоохоронних органів у разі викрадення будь-якого майна, вчинення іншого злочину або за допомогою відповідних датчиків спроможні відстежувати роботу життєво важливих систем організму та сигналізувати у разі критичного

зниження фізіологічних показників власника, завдяки чому можливе вдосконалення системи допомоги громадянам, чітке та оперативне реагування на будь-які проблемні ситуації. Упровадження подібних розробок уможливилює збереження життя та здоров'я людини, ефективне гарантування її безпеки, експертний аналіз криміногенної ситуації на місцях, а також постійне коригування маршрутів патрулів, створення необхідної інформаційної бази для найбільш ефективного способу протидії протиправним діям (розкриття злочинів «за гарячими слідами») та багато інших напрямів оптимізації роботи правоохоронних органів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Информатика и математика для юристов : учеб. пособие для вузов / под ред. Х. А. Андриашина, С. Я. Казанцева. – М. : ЮНИТИ-ДАНА ; Закон и право, 2001. – 463 с.
2. Денисова О. О. Інформаційні системи і технології в юридичній діяльності : навч. посіб. / О. О. Денисова. – Київ : КНЕУ, 2003. – 315 с.
3. Правова інформатика : (системна інформатизація законотворчої, правозастосовної, правоохоронної, судочинної та правоосвітньої діяльності в Україні) : монографія / М. Я. Швець, Р. А. Калюжний, В. А. Саницький та ін. ; за ред. М. Я. Швеця, Р. А. Калюжного. – Ужгород : ІВА, 2003. – 168 с.
4. Система електронного документообігу Адміністрації Президента України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://techexpert.ua/?page_id=18453. – Назва з екрана.
5. Комп'ютеризована система інформаційно-аналітичного забезпечення законотворчої та правозастосовної діяльності / Л. С. Горьовий, М. Я. Швець та ін. – Київ : Парламент. вид-во, 1998. – 149 с.
6. Навроцький В. О. Теоретичні проблеми кримінально-правової кваліфікації / В. О. Навроцький. – Київ : Атіка, 1999. – 418 с.

REFERENCES

1. Andruashina, H.A., & Kazanceva, S.Ya. (Ed.). (2001). *Informatika i matematika dlia iuristov [Informatics and mathematics for lawyers]*. Moscow: YuNITI-DANA, Zakon i pravo [in Russian].
2. Denisova, O.O. (2003). *Informatsiyni systemy i tekhnologhii v yurydychii diialnosti [Information systems and technologies in legal activity]*. Kyiv: KNEU [in Ukrainian].
3. Shets, M.Ya., Kaliuzhyi, P.A., & Sanytskyi, V.A. (2003). *Pravova informatyka: (systemna informatyzatsiia zakonotvorchoi, pravozastosovnoi, pravookhoronnoi, sudochnynnoi ta pravoosvitnoi diialnosti v Ukraini) [Legal Informatics: (System Informatization of Law Enforcement, Law Enforcement, Law Enforcement, Litigation, and Law Education in Ukraine)]*. M.Ya. Shets, & P.A. Kaliuzhyi (Eds.). Uzhhorod [in Ukrainian].
4. Systema elektronnoho dokumentoobihu Administratsii Prezydenta Ukrainy [System of electronic document circulation of the Administration of the President of

Ukraine]. (n.d.). *techexpert.ua*. Retrieved from http://techexpert.ua/?page_id=18453 [in Ukrainian].

5. Hirovyi, L.S., & Shvets, M.Ya. (et al.). (1998). *Kompiuteryzovana sistema informatsiyno-analitychnoho zabezpechennia zakonotvorchoi ta pravozastosovnoi diialnosti* [Computerized system of informational and analytical support of law-making and law-enforcement activity]. Kyiv: Parlament. vyd-vo [in Ukrainian].

6. Navrotskyi, V.O. (1999). *Teoretychni problemy kryminalno-pravovoi kvalifikatsii* [Theoretical problems of criminal-law qualification]. Kyiv: Atika [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редколегії 28.11.2017

Pavlyshyn O. – *Ph.D in Law, Associate Professor, Professor of the Department of Philosophy of Law and Legal Logic of the National Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine*

Improvement of Information Providing of Legal Activity in the Context of Semiotics of Law's Analysis

In the article the current state of information procuring of legal activity is analyzed and the directions of improving the legislative, law enforcement and law-education process on the basis of the use of intellectual systems and technologies in the field of law are defined with help of using of semiotics of law's methodology.

In particular, based on the study of philosophical and legal (philosophy of law's), legal (theory of law's) and IT (information technology) literature, it is determined that the following types of automated information systems are used in the activity of law enforcement bodies: 1) automated data processing systems designed to solve well-structured tasks, which are input data, known algorithms and standard processing procedures; 2) automated information retrieval systems that provide the selection and output of information according to the request of the user and in accordance with the conditions specified therein (it is precisely because of them that automated records are implemented – through which the user finds among some set of registered documents (facts) those that are devoted specified in the subject matter request (subject) or contain the information required by him); 3) automated information and reference systems, through which stored and issued on request data that does not require complex transformation; 4) automated information recognition systems, that is, electronic image processing

systems; 5) automated workplaces, that is, complexes of technical and software tools intended for automation of professional work of a specialist; 6) automated control systems designed to provide information management; 7) decision support systems, which are based on a combination of different types of automated information systems; 8) expert systems – systems of «artificial intelligence», which are able to formulate solutions or give a recommendation for the choice of action based on the rules contained in the knowledge base and the data provided by the user.

The directions of optimization of the legislative, law administration, law-making process and law enforcement activity are determined in the context of semiotic-legal analysis of problems of automation of legal procedures. The importance of the semiotic approach for solving certain actual problems of jurisprudence at the present stage of its development is described.

Keywords: semiotics of law, legal activity, legal qualification, information technologies, semiotic and legal analysis, formalization.